

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (0 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Seimo
Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties
komisijai
Kultūros komitetui
Švietimo ir mokslo komitetui

2025-11-04 Nr. S-188

Kopija
Lietuvos etnosporto komitetui
Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjungai

DĖL SIŪLYMO PASKELBTI 2028 METUS ATMINTINAIŠ TAUTINIŲ ŽAIDIMŲ METAIS

Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKG, Taryba) 2025 m. rugsėjo 9 d. posėdyje nutarė Lietuvos Respublikos Seimui siūlyti 2028-uosius metus paskelbti atmintiniais Tautinių žaidimų metais, susiejant su žymaus tautinių žaidimų puoselėtojo Karolio Dineikos jubiliejumi. Prie šios EKG iniciatyvos taip pat prisideda partneriai Lietuvos etnosporto komitetas ir Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga.

2028-aisiais sukanka 120 metų, kai gimė Karolis Dineika, kuris pirmasis ėmėsi tyrinėti ir populiarinti tautinius žaidimus kaip lietuvių tautos kultūros išskirtinį reiškinį (apimdamas ne vien sportinius, bet ir kitus žaidimus). K. Dineika, sekdamas Vokietijos ir kitų Vakarų šalių ilgamete patirtimi tradicinių tautinių sporto žaidimų atkūrimo ir jų sklaidos srityje, Lietuvoje tokias veiklas pradėjo aktyviai organizuoti nuo XX a. trečiojo dešimtmečio pradžios, siekdamas išugdyti fiziškai ir dvasiškai sveiką jaunimą, įdiegti jam tautišką dvasią.

Nerimaudamas dėl jaunimo fizinės jėgos ir fizinės sveikatos menkėjimo, K. Dineika jaunimo fizinių galių praradimą siejo su žaidimų tradicijų nykimu, todėl jų atkūrimą laikė tautos sveikatinimo priemone, o žaidimų paplitimą – jos sveikatingumo rodikliu. Pabrėždamas vieną svarbiausių teigiamų tradicinių lietuvių žaidimų bruožų – jų prieinamumą visiems, K. Dineika rašė: „*Tik per praeitį mes žengiame į ateitį. Atgaivindami pamirštus tautos žaidimus, mes nutiesime tiltą į jėgą ir grožį!*“. Tuo tikslu jis kūrė jaunimo sporto organizacijas, rengė įvairių sporto šakų varžybas, parengė fizinio lavinimo sistemą tarpukario Lietuvos kariuomenei, skaitė paskaitas, rašė straipsnius leidiniuose „Lietuvos aidas“, „Mūsų žinynas“, „Lietuvos mokykla“, „Švietimo darbas“, „Tautos mokykla“, „Naujoji Romuva“, „Jaunimo sportas“ ir kt. 1923 metais K. Dineika apibendrino tradicinio lietuvių žaidimo ritinio taisyklės ir šį žaidimą perkėlė į sporto aikštes. Daug dėmesio jis skyrė ir mokykloms: 1927 m. parengė fizinio lavinimo vadovėlį pradinėms mokykloms su tradiciniais lietuvių žaidimais, vadovavo mokytojų rengimui šioje

srityje (1922–1931 m. buvo rengiami kursai kūno kultūros mokytojams, o 1932–1940 m. – kursai pradinių klasių mokytojams).

Tokia K. Dineikos veikla lėmė, kad tarpukario nepriklausomoje Lietuvoje visuomenės pomėgis tautiniams lietuvių žaidimams labai išaugo. Jo įdirbio palikimas labai svarbus ir šių laikų etnosporto entuziastams.

Tautiniai žaidimai nuo seno lydėjo žmogų visą gyvenimą – nuo vaikystės iki gilios senatvės, padėdami stiprinti bendruomeniškumą, lavinti kūną ir sielą, gebėjimus bendrauti ir bendradarbiauti. Žaidimo metu mokomasi „skaityti socialinius ženklus“, juos suprasti, atspėti kitų žaidimo dalyvių ketinimus ir atitinkamai elgtis, perimti iš kartos į kartą perduodamus įvairius elgesio modelius – žaismingo bendravimo, išradingo pramogavimo, nuotaikingo rungtyniavimo, priimti taisykles kaip visiems privalomas, mokytis jas gerbti kaip susitarimo dalyką. Žaidimo patirtis padeda lengviau perprasti naujas bendravimo situacijas, pritapti prie kitų, pelnyti pripažinimą, skatina draugiškumą, bendrumo jausmą, tarpusavio supratimą, moko taikiai spręsti konfliktus. Visa tai yra ypač svarbu šiais laikais, kai daugelis tautinių žaidimų nepelnytai pamiršti, nors galėtų sėkmingai pasitarnauti vaikų ir jaunimo ugdymui.

Pabrėždami didžiulę tautinių žaidimų reikšmę ir siekdami įprasminti didžiulį Karolio Dineikos įdirbį šių žaidimų atgaivinimo ir sklaidos srityje, Taryba kartu su Lietuvos etnosporto komitetas ir Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga siūlo Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijai, Kultūros komitetui bei Švietimo ir mokslo komitetui inicijuoti 2028-ųjų paskelbimą atmintiniais Tautinių žaidimų metais.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

